

Aktivizace studentů ve výuce

Lektorka: PhDr. Jana Doležalová, Ph.D.

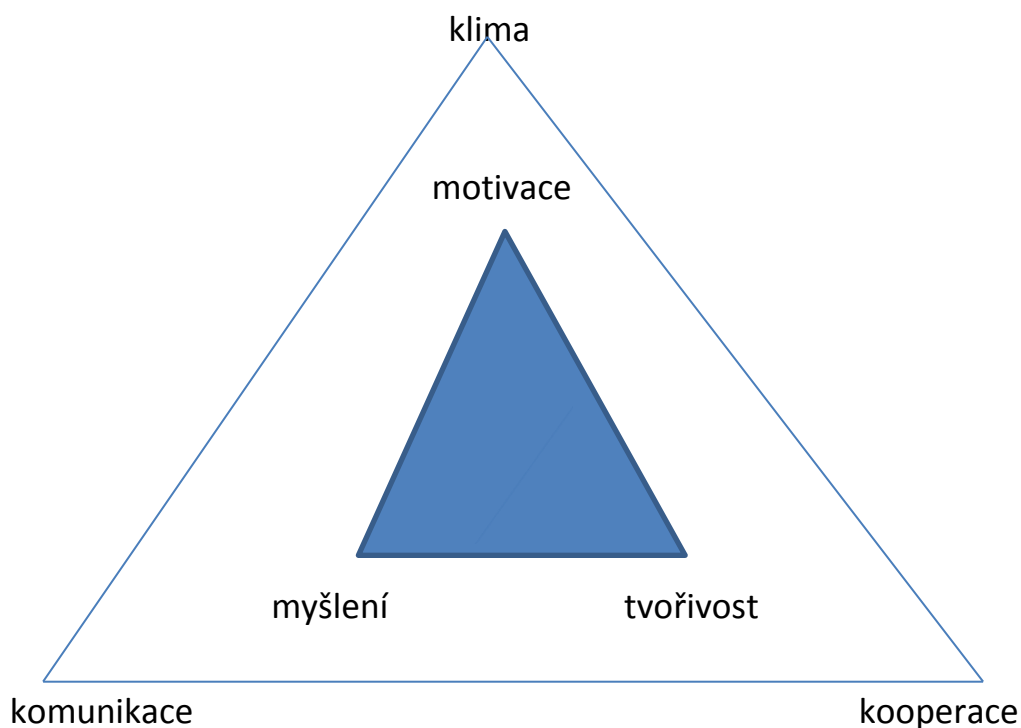
1. Podstata aktivizačních metod výuky, kritického myšlení a konstruktivistického pojetí výuky

Aktivizační metody výuky

Aktivizační metody výuky jsou vyučovací postupy, kdy žáci aktivně získávají nové poznatky a utvářejí dovednosti samostatnou, především tvořivou činností. Navozené činnosti žáky motivují a proto při nich s vyšším nasazením a intenzitou pracují. Aktivizační metody zajišťují uvědomělé učení, samostatnost, pohotové reakce na změny a tvořivé myšlení. Vyžadují určitou míru vědomostí žáků o tématu, učitelovo nedirektivní chování a více času na realizaci.

Následující schéma shrnuje základní charakteristické znaky aktivizačních metod (vnitřní trojúhelník) a podmínky, za kterých se obvykle odehrávají (vnější trojúhelník).

Schéma č. 1: Přehled charakteristických rysů a podmínek aktivizačních metod

Nejčastěji uváděnými aktivizačními metodami jsou:

- diskuse
- situační metody
- inscenační metody
- problémové metody
- didaktické hry
- brainstorming
- sněhová koule a další

Podrobnější informace viz Jankovcová, M. - Průcha, J. - Koudela, J. 1988, Kotrba, T. – Lacina, L. 2007, Maňák, J. – Švec. V. 2003, D. Sitná 2009, M. Zelina, 1995.

2. Aktivizační metody v přímé účasti na navozených aktivitách

Práce s příběhem

<p>Předvídání, rozhodovací procesy – pomáhají soustředit se na téma a hlubší pochopení řešeného tématu.</p> <p>Tři fáze výuky – evokace, uvědomění významu a reflexe</p> <p>- zajišťují účinnost výuky, vhodné pro konstruktivismus.</p>	<p>rozhodovací tabulka, diskusní pavučina</p>
--	---

Budování sebedůvěry dětí v období puberty

<p>Konstruktivismus ve výuce</p> <p>- samostatnou poznávací činností docházejí účastníci k novému poznání, doplňují, budují či restrukturalizují svoji poznatkovou strukturu.</p>	<p>skupinová práce, čtyři rohy</p>
--	------------------------------------

Kritické myšlení - znamená zvažování nebo ověřování myšlenek, problémů, situací či dějů z různých úhlů pohledu.	tabulka „vím, chci se dozvědět“
---	---------------------------------

Podstata výchovy - téma i metody navozují rozmanitý pohled na daný jev, hlubší zamyšlení nad ním a rozvíjejí argumentační dovednosti, které se uplatní i při řešení pracovních problémů.	podvojný deník, poslední slovo patří mně (diskuse, argumentace)
--	---

Shrnutí: charakteristika aktivizačních metod	plakátová metoda, pošta
---	-------------------------

Okruhy:

- V čem spatřujete význam aktivizačních metod z obecného pohledu?
- V čem podle vás spočívají problémy se zavedením aktivizačních metod do vlastní praxe?
- Zamyšlení nad využitím aktivizačních metod ve svém oboru, konkrétní příklad uplatnění vybrané aktivizační metody ve svém předmětu.

3. Aplikace aktivizačních metod do výuky studentů

Aplikační aktivity: Začlenění aktivizačních metod do výuky pedagogicko-psychologických disciplín	skupinové řešení problémů, diskuse nad předloženými návrhy, reflexe obsahu výuky a činností
---	---

Zadání úkolu:

1. fáze

Formulujte aktivitu studentů tak, aby byla napojená na teorii oboru (vyučovacího předmětu) a měla zároveň návaznost na pedagogickou praxi.

Kritéria výstupu – aktivity studentů:

1. napojení na teorii oboru (vyučovacího předmětu)
2. napojení na pedagogickou praxi
3. přiměřenost (časová i obsahová)
4. účelnost (smysluplnost)
5. hodnotitelnost

2. fáze

Prezentace jednotlivých aktivit a jejich umístění do připraveného přehledu vyučovacích předmětů.

3. fáze

Diskuse nad zvyšující se náročností jednotlivých aktivit, o provázanosti teoretických vyučovacích předmětů s praxí a návrhy na změny ve vyučovacím plánu.

4. fáze

Shrnutí problematiky, formulace závěrů.

Zakončení kurzu, reflexe, hodnocení

Literatura:

JANKOVCOVÁ, M. - PRŮCHA, J. - KOUDELA, J. 1988. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. Praha: SPN, ISBN 80-04-23 209-4.

KALHOUS, Z. – OBST, O. a kol. 2002. *Školní didaktika*. Praha : Portál, ISBN 80-7178-253-X.

KOTRBA, T. – LACINA, L. 2007. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. Brno : Společnost pro odbornou literaturu Barrister & Principal, ISBN 978-80-87029-12-1.

MAŇÁK, J. – ŠVEC, J. 2003. *Výukové metody*. Brno : Paido, ISBN 80-7315-039-5.

SITNÁ, D. 2009. *Metody aktivního vyučování. Spolupráce žáků ve skupinách*. Praha : Portál, ISBN 978-80-7367-246-1.

ZELINA, M. 1995. *Strategie a metody rozvoja osobnosti dieťaťa*. Bratislava : Iris, ISBN 80-967013-4-7.

Sylabus kurzu Aktivizace studentů ve výuce

Cíle semináře:

1. Získat informace o podstatě aktivizačních metod výuky, kritického myšlení a konstruktivistického pojetí výuky.
2. Získat zkušenosti s aktivizačními metodami v přímé účasti na navozených aktivitách.
3. Aplikovat aktivizační metody do výuky studentů.

Program:

Téma	Metody a formy práce
Předvídání, rozhodovací procesy, tři fáze výchovně vzdělávacího procesu (pátek)	rozhodovací tabulka, diskusní pavučina
Budování sebedůvěry dětí v období puberty, konstruktivismus ve výuce (pátek)	skupinová práce, čtyři rohy
Kritické myšlení (sobota)	tabulka „vím, chci se dozvědět“
Podstata výchovy (sobota)	podvojný deník, poslední slovo patří mně (diskuse, argumentace)
Shrnutí: charakteristika aktivizačních metod (sobota)	plakátová metoda, pošta
Aplikační aktivity: Začlenění aktivizačních metod do výuky pedagogicko psychologických disciplín (sobota, neděle)	skupinové řešení problémů, diskuse nad předloženými návrhy, reflexe obsahu a činností

Připravila: PhDr. Jana Doležalová, Ph.D., KPP PdF UHK